Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026 **Aanhangsel van de Handelingen**

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2283

Vragen van het lid **Van Houwelingen** (FVD) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *gevangenisbussen voor Oekraïne* (ingezonden 6 mei 2026).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Bruggen** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 18 juni 2026). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 2284.

Vraag 1 en 2
Kan de Kamer het Oekraïense verzoek gericht aan Nederland voor de levering van gevangenisbussen ontvangen?
Kan de Kamer (daarnaast) alle overige communicatie ontvangen tussen de Nederlandse regering en Oekraïne over de twintig gevangenisbussen die Nederland heeft geleverd aan Oekraïne?

Antwoord 1 en 2
Op 13 mei 2026 is een verzoek op grond van de Wet Open Overheid (WOO) van gelijke strekking ingediend. Bij dit verzoek is er om openbaarmaking van dezelfde documenten verzocht. Naar verwachting zal het besluit op dit WOO-verzoek in de zomer volgen, waarmee de informatie waar mogelijk openbaar zal zijn. Ik zal het besluit op het WOO-verzoek met uw Kamer delen.

Vraag 3
Op welke wijze staat het Oekraïense gevangeniswezen precies «onder druk»? Is het aantal gevangen in Oekraïne de afgelopen jaren niet juist heel sterk gedaald?[1] Vanwaar die plotselinge Oekraïense behoefte aan extra «gevangenisbussen»? «Vanwege een tekort aan transportcapaciteit voor gedetineerden»?[2] Dat ligt toch niet voor de hand bij een (sterk) dalende gevangenispopulatie?

[1] World Prison Brief, (www.prisonstudies.org/country/ukraine?language_content_entity=en-gb).
[2] Rijksoverheid, 5 mei 2026, Nederland doneert gevangenisbussen aan Oekraïne (www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2026/05/05/nederland-doneert-gevangenisbussen-aan-oekraine).

ah-tk-20252026-2283
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2026

Antwoord 3
Het gevangeniswezen in Oekraïne betreft, wanneer het over de gevangenispopulatie gaat, een van de grotere systemen in Europa.[3]
Het gevangeniswezen van Oekraïne staat onder directe druk door de aanhoudende oorlog en de situatie in de door het conflict getroffen en/of risicovolle gebieden: van de 91 bestaande gevangenissen zijn er zeven door Rusland bezet, zijn er twee volledig verwoest en hebben er twaalf aanzienlijke schade opgelopen. Sinds 2022 heeft Oekraïne twaalf gevangenissen en ongeveer 4000 gevangenen moeten verplaatsen. Oekraïne heeft aangegeven dat er een groot tekort is aan materieel binnen het gevangeniswezen, waaronder transportcapaciteit voor gedetineerden. Oekraïne heeft via Europris – de Europese netwerkorganisatie voor het gevangeniswezen – een oproep gedaan om hulp van andere Europese landen op dit gebied. De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) zag hierop de mogelijkheid om twintig, in Nederland reeds afgeschreven, gedetineerden bussen te schenken. Deze gebruikte bussen helpen om transport van gedetineerden veilig en humaan te organiseren en het schenken daarvan past bij de steun van dit Kabinet aan Oekraïne.

Vraag 4
Bent u bekend met de talloze berichten en video's, niet alleen op de sociale media maar inmiddels zelfs ook in de mainstreammedia, van Oekraïners die met (veel) geweld en tegen hun zin, plotseling van straat of zelfs uit hun woning worden getrokken en door militairen vervolgens in mobilisatiebussen worden geslagen, geduwd en afgevoerd?[4]

Antwoord 4
Ja.

Vraag 5
Lig het niet veel en veel meer voor de hand dat de twintig gevangenisbussen die Nederland heeft geleverd hiervoor gebruikt zullen gaan worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5
De bussen zijn overgedragen aan het Ministerie van Justitie van Oekraïne ten behoeve van het Oekraïense gevangeniswezen voor specifiek gebruik binnen detentie en transport van gedetineerden. Met deze bussen kan Oekraïne zorgdragen voor het veilig en humaan vervoeren van gedetineerden. De bussen zijn hiervoor ontwikkeld en met dit doel heeft Nederland de bussen geschonken. Nadat de bussen zijn overgedragen is Oekraïne de eigenaar geworden van de bussen.

Vraag 6 en 7
Kunt u aan Oekraïne vragen of de Nederlandse gevangenisbussen worden gebruikt voor het (met geweld) afvoeren (naar het front) van Oekraïners die tegen hun zin gemobiliseerd worden? Zo nee, waarom niet?
Vindt u het wenselijk dat Nederlandse gevangenisbussen gebruikt worden voor het vervoeren van Oekraïners die, vaak met veel geweld, gedwongen worden gemobiliseerd?

Antwoord 6 en 7
Zoals bij de beantwoording van vraag 5 aangegeven zijn de bussen overgedragen aan het Ministerie van Justitie van Oekraïne specifiek voor de inzet binnen detentie en het transport van gedetineerden zodat dit veilig en humaan kan plaatsvinden. Het Ministerie van Justitie van Oekraïne is daarmee verantwoordelijk voor de wijze waarop deze bussen ten behoeve

[3] Volgens de meest recent beschikbare gegevens van the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) van december 2024 telt de Oekraïense gevangenispopulatie 24.171 veroordeelde gevangenen, 12.978 personen in voorlopige hechtenis en 66.521 personen onder reclasseringstoezicht (https://www.unodc.org/res/justice-and-prison-reform/cpcj-prison-reform/our-work/UN_Ukraine_Programme_A4_final.pdf)
[4] NOS, 24 april 2026, Oekraïense mannen verzetten zich tegen mobilisatie, soldatentekort dreigt (nos.nl/nieuwsuur/artikel/2611780-oekraiense-mannen-verzetten-zich-tegen-mobilisatie-soldatentekort-dreigt).

van het Oekraïense gevangeniswezen worden ingezet. De mobilisatie wordt in Oekraïne uitgevoerd door het Ministerie van defensie.